

АСОЦІАЦІЯ КЕРІВНИКІВ ШКІЛ УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ АПН УКРАЇНИ
ГРОМАДСЬКА ЛІГА УКРАЇНА-НАТО

«Європейська та євроатлантична інтеграція України через освіту»

ОСВІТНІЙ ПАКЕТ

**Видання підготовлено і здійснено за фінансової підтримки МОН України
в рамках проекту «Європейська та євроатлантична інтеграція України
через освіту»**

Київ-2008

Рекомендовано до друку
рішенням вченої ради Інституту педагогіки АПН України
(протокол № 9 від 30 жовтня 2008 року)

Рецензенти:

Дмитренко Г.Д. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та управління персоналом УМО АПН України

Маслов В.І. – доктор педагогічних наук, професор, УМО АПН України

Побірченко Н.А. – доктор психологічних наук, професор, зав. відділом профорієнтації, психології професійного розвитку, науковий консультант АКШУ з проблем інноваційної освіти

ОСВІТНІЙ ПАКЕТ
«Європейська та євроатлантична інтеграція України через освіту»:
НАВЧАЛЬНО – МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

За науковою редакцією **Л. Калініної, О. Онаць.**

Київ, 2008 – 306 с.

Відповідальний за видання **Онаць О.М.**

Технічний редактор **Пааль М.О.** – член міжнародної групи експертів

В Освітньому пакеті «Європейська та євроатлантична інтеграція України через освіту» - навчально-методичному посібнику, висвітлено основи діяльності педагогічних працівників щодо питань інтеграційних процесів України до європейської та євроатлантичної спільноти.

У цьому навчально-методичному посібнику представлено основні нормативні документи з даної проблеми, розкриті особливості підготовки і проведення тренінгів як однієї з найефективніших форм роботи, подані конкретні розробки тренінгових занять науковців і практиків, а також додаткові матеріали та презентації. Зміст побудовано у формі тренінгових курсів для проведення занять на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників (як спецкурсу за вибором) та проведення семінарів-тренінгів для різних категорій освітян і представників місцевої влади тощо.

Асоціація керівників шкіл України
Інститут педагогіки АПН України
Громадська Ліга Україна-НАТО

Авторський колектив:

1. **Арутюнян Олена Сергіївна**, директор Центру естетичного виховання «Макор» м. Кіровоград, магістр зі спеціальності «Управління загальноосвітнім навчальним закладом»
2. **Бачинська Євгенія Миколаївна**, кандидат педагогічних наук, проректор Київського обласного ІПОПП
3. **Безверха Юлія Володимирівна**, заступник директора гімназії «Апогей», м. Київ
4. **Белік Михайло Миколайович**, директор школи № 13, м. Рівне
5. **Веліховська Алла Борисівна**, завідувач науково-методичної лабораторії з проблем інноваційного розвитку Миколаївського ОІППО
6. **Данильєв Анатолій Олексійович**, кандидат історичних наук, доцент, проректор Луганського ОІППО
7. **Дзюбак Раїса Миколаївна**, заступник директора Черкаського ОІППО
8. **Зарицька Вікторія Григорівна**, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін і методики їх викладання Донецького ОІППО
9. **Калініна Людмила Миколаївна**, кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторії управління освітніми закладами Інституту педагогіки АПН України, старший науковий співробітник
10. **Капустеринська Тетяна Дмитрівна**, старший викладач кафедри педагогіки і психології Миколаївського ОІППО
11. **Карташова Любов Андріївна**, кандидат педагогічних наук, доцент, докторант Київського національного лінгвістичного університету
12. **Ковальчук Петро Петрович**, проректор Рівненського ОІППО
13. **Козачук Андрій Михайлович**, старший викладач кафедри практики іноземної мови Київського міського педагогічного університету ім. Б.Д. Грінченка
14. **Кокошинський Олег Аркадійович**, заступник голови Громадської Ліги Україна-НАТО, віце-президент Атлантичної Ради України
15. **Крамар Наталія Карлівна**, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри фізико-математичної та природничої освіти Буковинського університету
16. **Лапінський Віталій Васильович**, кандидат фізико-математичних наук, доцент, завідувач лабораторії навчання інформатики Інституту педагогіки АПН України
17. **Мадзігон Василь Миколайович**, доктор педагогічних наук, академік, Перший Віце-президент АПН України
18. **Макан Ігор Миколайович**, заступник директора ліцею «Приморський», м. Одеса
19. **Онаць Олена Миколаївна**, кандидат педагогічних наук, директор СШ №41 ім. З.К. Слюсаренка, президент Асоціації керівників шкіл України (АКШУ), науковий керівник проекту
20. **Скорик Тетяна Андріївна**, віце-президент АКШУ, директор спеціалізованої школи №28, м. Черкаси
21. **Степанова Наталія Миколаївна**, методист історії і правознавства Черкаського ОІППО
22. **Стоцька Олена Вікторівна**, методист, керівник прес-центру Полтавського ОІППО
23. **Фурдига Галина Василівна**, заступник директора гімназії №5, м. Чернівці

Проект щиро вдячний усім колегам, які брали участь у підготовці та вдосконаленні матеріалів

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА (Л. Калініна, О. Кокошинський, О. Онаць)		6
ВСТУП (В. Мадзігон., О. Онаць)		9
РОЗДІЛ I	Нормативно-правове забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції через освіту (Є. Бачинська, О. Кокошинський)	17
1.1	Указ Президента України	17
1.2	План дій "Україна-НАТО" (22 листопада 2002 року, Прага)	19
1.3	Державна програма підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції України	27
1.4	Розпорядження Кабінету Міністрів України "Про схвалення Концепції Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008 - 2011 роки"	30
1.5	Концепція Державної цільової програми інформування громадськості з питань європейської інтеграції України на 2008 - 2011 роки	31
1.6	Довідка про співпрацю з Європейським Союзом в галузі освіти та науки	34
1.7	Міжнародні угоди про співробітництво в галузі освіти і науки	34
1.8	Міжнародні освітні програми і проекти в післядипломній освіті України	37
1.9	Міжнародні освітні програми і проекти в загальній середній освіті України	48
РОЗДІЛ II	Проектування та підготовка тренінгових курсів (Л. Калініна)	51
2.1.	Тренінг та його атрибути	51
2.2.	План проведення тренінгового курсу «Європейський вимір України»	63
2.3.	Вправи для сприяння знайомству учасників тренінгу	71
2.4.	Вправи для з'ясування очікувань учасників	73
2.5.	Вправи для згуртування групи	74
2.6.	Вправи для сприяння міжособистісному спілкуванню	75
2.7.	Вправи, що сприяють засвоєнню знань	75
2.8.	Рухавки	78
2.9.	Вправи для завершення тренінгу	80
РОЗДІЛ III	Тренінгові курси	82
3.1	«Крок до зірок». (А. Веліховська)	82
3.2.	Розширення Європейського Союзу (А. Данильєв)	87

3.3.	Євроатлантичний вибір України (Р. Дзюбак., Н. Степанова, Т. Скорик)	93
3.4.	Україна на шляху до НАТО: долаємо міфи, будуємо нове майбутнє (В. Зарицька)	101
3.5.	«Європейський вимір України». Проект курсу з європейської інтеграції для керівників ЗАЗ у системі післядипломної педагогічної освіти (Л. Калініна, Т. Капустеринська)	104
3.6.	Розширення Європейського Союзу (П. Ковальчук, М. Белік)	122
3.7.	Інтернет – інструмент євроатлантичної інтеграції України (А. Козачук)	151
3.8.	Історія виникнення та основні принципи функціонування Європейського Союзу (О. Арутюнян, І. Макан,)	153
3.9.	Історія створення НАТО (Н. Крамар, Г. Фурдига)	166
3.10.	Функціонування НАТО в сучасному світі (Н. Крамар, Г. Фурдига)	175
3.11.	Відносини «Україна – НАТО». Сучасний стан (О. Стоцька)	188
3.12.	Вступ України в НАТО: «за» і «проти» на прикладі Польщі та Словаччини (О. Стоцька)	191
3.13.	Висвітлення проблем євроатлантичної інтеграції у навчально-виховному процесі загальноосвітнього закладу (Ю. Безверха, Л. Карташова, В. Лапінський та ін.)	203
	Література	226
РОЗДІЛ IV	Додатки №1-34	227
	Додаток №35 Презентації, електронна версія. (Додається окремо на CD-R)	304
1.	Тренінг: Основні концепти та технологія проведення (Л. Калініна.)	
2.	Історія Європейського Союзу (П. Ковальчук, М. Бєлік)	
3.	Крок до зірок (А. Вєліховська)	
4.	Метод проектів	
5.	Метод проекту (Л.Калініна, Т.Капустеринська)	
6.	Міжнародні відносини і євроатлантична інтеграція України (Міністерство оборони України, Національна Академія оборони України)	
7.	Розробка, запровадження та поширення міжнародних тренінгових курсів з питань євроатлантичної інтеграції України (О. Онаць)	
8.	З досвіду роботи центру виховної роботи методичного кабінету відділу освіти Олександрійської районної державної адміністрації центру виховної роботи методичного кабінету відділу освіти Олександрійської районної державної адміністрації (Н. Ляшко)	
8.	Презентація освітнього пакету "Україна в Європі" (П. Ковальчук, М. Белік)	
9.	Спеціалізований кабінет з питань євроатлантичної інтеграції у Житомирському міському колегіумі (Н. Полівода, Н. Стойкова)	
11.	Висвітлення проблем євроатлантичної інтеграції у навчальному процесі загальноосвітнього закладу (Ю. Безверха, Л. Карташова, В. Лапінський)	
12.	Установи Європейського союзу (Ю. Безверха, Л. Карташова, В. Лапінський)	
13.	Коротко про Інтернет (А. Козачук)	
14.	Європейській вимір України (Л.Калініна, Т. Капустеринська)	
15.	Проблеми та шляхи забезпечення підвищення рівня поінформованості громадськості щодо європейського та євроатлантичного курсу України (Національний центр з питань євроатлантичної інтеграції України)	